

der, hvilken Ydelse Kirken derefter forventer sig i sin Helhed udbetalt.

Man vedtog at udbetale Kirken det Beløb, der haves i Behold for Aarene 1877 og 78, men forøvrigt at udsætte Sagen.

(Se Mødet den 3die Juli).

¹⁰³/₇₉. I Anledning af et fra Rådmand A. Wistoft modtaget Andragende om at blive entlediget fra Bestillingen som kommunal Revisor besluttede man at svare, at da Regnskabet for 1878 i den nærmeste Fremtid vil foreligge de Herrer Revisorer til Gjennemsyn, saa at der end ikke vil være Tid til at lade Valg foretage af en anden Revisor, kunde man ikke opfylde den fremsatte Begjæring, men at et eventuelt nyt Andragende i samme Retning, efter at Revisionen af det nævnte Regnskab er fuldført, skal blive taget under Overvejelse, naar det fremkommer inden Aarets Udgang.

¹⁰⁴/₇₉. Fra Ræmmeren forelaa Beregning over det Bidrag, Landdistriktet „Aarhus Mølle“ for indeværende Aar vil have at udrede til Kommunens Brandvæsensudgifter.

I det den opstillede Beregning, hvorefter Landdistriktet skal tilsvare 23 Kr. 77 Øre, vedtoges, besluttede man at fremsende Sagen til Godkendelse af Aamtsraadet med Bemærkning om, at man i Lighed med hvad der allerede har fundet Sted for Aaret 1878 fremdeles maa anse det rettest, at dette Bidrag ogsaa fremtidig udfindes ved en aarlig Beregning af Hensyn til Foranderligheden i de aarlige Udgifter og den senere mulig indtrædende Forskiel i Byens og Landdistriktets Assuranceummer.

¹⁰⁵/₇₉. Byens Gæstgivere havde andraget om at erholde Nedsættelse i den dem paahvilende Brændevinsafgift; men da der til næste Aar forestaar en Revision af denne Afgift i det hele, kunde man ikke nu tage dette Spørgsmaal under Overvejelse, hvorom man besluttede at underrette Andragerne.

I Anledning af en af Kraiberg fremsat Forespørgsel vedtog Byraadet at lade det paa Konto XVIII. 5. i Budgettet for indeværende Aar opførte Beløb af 50 Kr. anvende paa sædvanlig Maade til Grundlovsdagens Festligholdelse samt desforuden at foranstalte Musik udført i Hiss Skov om Eftermiddagen.

Mødet den 29. Maj.

²⁶¹/₇₇. Under Behandlingen af nærværende Sag, der havde forskjellige Meddelelser fra Gasværksudvalget angaaende Anlægget af det ny Gasværk til Gjenstand, vare Byens Ingeniører til Stede for paa Forlan-

gende at meddele Oplysninger med Hensyn til Sagens tekniske Side.

Byraadet besluttede at meddele Gaskompagniet, at det betragter den mellem det og Kommunen bestaaende Kontrakt som bortfalden fra den 1ste Januar 1880 at regne. Det bestaaende Udvalg bemyndiges, som er Følge af denne Beslutning, til at træffe enhver som helst foreløbig Foranstaltning til Opførelsen af et nyt Gasværk, som det vedtoges at anlægge paa den nordre Del af den gl. Ridebane, nærmest ved Ralkværket.

Det i Mødet den 15de dennes ommeldte Forslag af 3 Rjær blev sat under Afstemning, men forkastet.

(Se extraordinært Møde den 6te Juni).

⁷⁴/₇₈. Der fremlagdes en Kommunikation fra Amtet af en Skrivelse af 7de dennes, hvori Indenrigsministeriet tillader, at Udgiften ved Opførelsen af den ny Bysskole paa Frederiksbjerg, der i Budgettet for indeværende Aar er anslaaet til 60,000 Kroner, afholdes af det ved Salg af Grunde i Ryesgade opsparede Fond.

(Se Møderne den 30te Januar og 3die April samt endvidere den 3die Juli).

¹⁵¹/₇₈. Fra Inspektionen for Aarhus Hospital fremlagdes en Skrivelse af 25de dennes, hvori samme i Anledning af Byraadets i Skrivelse af 21de Marts d. A. indeholdte Udtalelse om, at Byen agter at benytte den Lejlighed, Hospitalsmurens Nedbrudelse vil frembyde, til overensstemmende med Loven af 30te Decbr. 1858 § 2 at forlange en Del af Hospitalets Grund exproprieret til Udvidelse af de tilstødende Gader, meddeler, at i Følge Justitsministeriets Skrivelse af 30te f. M., skal Hospitalsmuren indtil videre forblive staaende, samt at Arkitekt Holsøe er anmodet om at fremkomme med Forslag til Restauration af samme. (Se Mødet den 15de dennes).

Toges til Efterretning. (Se Mødet den 7de Aug).

¹⁹⁷/₇₈. Fra Havneudvalget forelaa Meddelelse om, at en Strækning af ca. 380 Fod af Stenbolværket i Mølleaaen i Genhold til Havneingeniørens Indberetning vilde komme til Udførelse i Aar med en Bekostning af 30 Kr. 50 Ore pr. løbende Fod.

(Se Møderne den 12te Septbr. og 28de Novbr. 1878 i Byraadsforhandl. for f. A. Side 101 og 120).

⁴²/₇₉. Der fremlagdes en Skrivelse af 20de dennes, hvori Amtet meddeler at have tilkjendegivet Storring, Stjær og Galten Kommune dens Pligt til at tage det i Mødet den 6te Marts d. A. omhandlede Fruentimmer fra Høver, der henligger som venerisk Patient paa Sygehuset i Aarhus, hjem til Sognet.

^{55/79} Fra Amtet fremlagdes en Skrivelse af 16de dennes, efter hvilken den i Mødet den 13de Marts omhandlede Sag om en Kloak paa Banegaardsvejen har været forelagt Amtsraadet i dets Møde den 14de dennes, men at Amtsraadet ikke fandt at kunne indlade sig herpaa. (Se Mødet den 18de Decbr).

^{111/79}. Fra Skoleudvalget forelaa Indstilling med 2 Bilag om Oprettelse af 2 ny Fjerdeklasser i Friskolen saaledes:

„Til

Aarhus Byraad.

J Henhold til medfølgende Skrivelse af 21de d. M. fra Skolekommissionen, hvori denne varmt anbefaler et vedlagt Andragende af 17de j. M. fra Overlærer Olsen om Oprettelsen af 2 nye Fjerdeklasser i Friskolen, skulle vi næst at udtale, at Trangen til de to nævnte Klasser ogsaa efter vor Overbevisning er uimodsigelig og overhængende, og at fornødent Lokale dertil aldeles savnes — tillade os at foreslaa det meget ærede Byraad, at Udvalget bemyndiges til at forhandle med Kuratorerne i Gartner Bannovs Bo om Overladelse af 1ste Sal af det samme tilhørende Hus i Valdemarsgade til Brug i dette Djemed, samt til, i Medfør af den gjældende Ordning, at antage en ældre, helst examineret Lærerinde som Timelærerinde med Høldagsundervisning, begge Dele fra Midten af August d. A. at regne, før hvilken Tid Sagen ikke vil kunne bringes i Orden. Det nærmere med Overflag over fornødent Inventarium o. desl. skal da senere fremkomme.

Aarhus den 25de Maj 1879.

Gl. Funch.

Es mann.

Skovby.“

Bilagene lyde saaledes:

„Til

Aarhus Byraad.

Bed at fremsende et vel begrundet Andragende fra Friskolens Overlærer om Oprettelse af 2 ny Fjerdeklasser, skal Skolekommissionen gjøre opmærksom paa det ved den stykkevisse Oprettelse af nye Klasser opstaaende Misforhold, at der kun er 2 Fjerde- og 2 Andenklasser ved Skolen, mens der er 8 Trede- og 6 Førsteklasser. Det er rigtignok en Følge af, at mange Børn ikke kunne eller ville følge med, at der maa blive og bør være flest Tredeklasser; men nu er Forholdet dog saaledes, at Tredeklasserne blive overfyldte (se Overlærerens Skr.), at Opflytning

gen ikke kan se saa tidligt, som Børnene kunde behøve det, og at hele Skolens Fremgang derved lider Standsning ovenfra. Det er derfor Skolekommissionens Mening, at der bør oprettes 2 ny Fjerdeklasser ved Friskolen, og at de bør træde i Virksomhed saasnart som muligt. Der vil da tillige behøves en Lærer i disse 2 Klasser; men, naar der kan erholdes en ældre og erfaren Lærerinde til at bestyre Forberedelsesafdelingen i Valdemarsgade, vil Læmelærer B. Jensen kunne overgaa til Skolen i Paradisgade; og paa denne Ordning vil Skolekommissionen for Sparksomheds Skyld kunne gaa ind. Og hermed fremsendes Sagen med Skolekommissionens fulde Anbefaling og med det Haab, at de nødvendige Pengemidler ville blive bevilgede til Sagens Fremme.

Aarhus, 21. Maj 1879.

F. E. Seidelin.

A. Baumann.

Cl. Funch.

H. Sørensen.

Esmann.

„Til

Skolekommissionen.

Efter afholdt Examen i Slutningen af f. M. og Indskrivning fra 1ste Maj til Dato ser jeg mig atter nødsaget til at fremkomme med Andragende om nye Klassers Oprettelse.

Før Examen var Elevantallet:

626 Dreng og 600 Piger, ialt 1226 Elever.

Deraf udstreves	10	—	„	17	—	„	27	—
Tilbage	616	—	„	583	—	„	1199	—
Indskrevne	60	—	„	61	—	„	121	—
Nyt Antal	676	—	„	644	—	„	1320	—

der ere fordelte paa følgende Maade:

	Dreng	Piger.
4 B	55	45
4 A	50	44
3 B	46	46
3 A	46	45
3 D	42	45
3 C	34	40
2 B	46	46
2 A	45	45
1 B	40	44
1 A	40	45
1 C	40	40

Forbfl.	B	31	23
—	A	33	40
—	C	33	18 (Frederiksbjerg)
—	b	30	27
—	a	34	29
—	c	31	22 (Frederiksbjerg)

Er = 676 Dreng og 644 Piger.

Heraf fremgaar, at Klasserne ere meget overfyldte, og inden Sommerferien vil Antallet blive betydeligt forøget; sidste Aar bleve 40 Børn indskrevne fra 14de Maj til Sommerferien, og i samme Tidrum kan Skolen ikke vente nogen Afgang. Men især ere de øverste Drengeskasser for store, og dog burde endog flere opflyttes fra 3die Klasserne til 4de Klasserne.

Naar Børnene skulle have fornøden Plads til skriftlige Arbejder, kan der ikke godt rummes flere end 40 større Børn i en Klasse, hvilket bliver 8 ved hvert Bord; er Klassen paa 45, som nu er Tilfældet med de fleste Formiddagsklasser, da er Siddepladsen meget kneben; men naar Klasserne bestaa af 50 til 55 Elever, da maa en Del af Børnene helst staa paa Gulvet under skriftlige Arbejder, for at dog Størsteparten kan faa Plads til at udføre Arbejdet tilfredsstillende.

I de senere Aar har Skolen haft en stor Tilgang, og mange nye Klasser ere blevne oprettede (siden 1ste Januar 1873 ialt 16 Klasser); men de nye Klasser bleve Forberedelsesklasser (10) og 3die Klasser (4) samt 2 første Klasser, medens 4de Klasserne have samme Antal som for 13 Aar tilbage.

I Aaret 1866 havde Skolen saaledes 4 Fjerdeklasser, 4 Tredeklasser, 4 Andeklasser, 4 Førsteklasser og 2 Forberedelsesklasser. Nu har Skolen 4 Fjerdeklasser, 8 Tredeklasser, 4 Andeklasser, 6 Førsteklasser, men 12 Forberedelsesklasser.

I Februar Maaned 1866 var Elevantallet c. 730, fordelte i 18 Klasser, hvilket bliver gennemsnitlig 41 Børn pr. Klasse; nu har Skolen 1320 Børn, fordelte i 34 Klasser, der giver 42 pr. Klasse; disse Tal vise, at Skolen har fuldt saa mange Elever nu pr. Klasse som for 13 Aar siden, og naar ses hen til det mindre Antal i de mange Forberedelsesklasser, da viser det sig, at de øverste Klasser ere ikke saa lidt ugunstigere stillede nu end for en Del Aar tilbage.

Hertil kommer, at paa Grund af den nuværende Klasseord-

ning udgaa de fleste Børn ved Confirmationen af Mellemklasserne, og de Børn, der opnaa at faa Plads i Fjerdeklasserne, blive der i Reglen kun et halvt Aar indtil 1 Aar, hvilket er meget uheldigt for Fremgangen i Skolen, da disse Børn enten helt unddrages eller i heldigst Tilfælde kun en kort Tid gives den fylldigere og mere afsluttede Undervisning, som meddeles i Fjerdeklasserne.

Jeg tillader mig derfor ærbødigst at andrage om, at der oprettes 2 ny Fjerdeklasser, 1 for Drenge og 1 for Piger; men Drengeklasse er mest paatrængende nødvendig i Djeblifket, hvorfor jeg beder om, at der strax, eller dog saa snart ske kan, oprettes en 4de Drengeklasse ved Skolen, at det ikke opfattes saa længe, indtil det atter vil være nødvendigt at andrage om nye Klasses Oprettelse, at Skolen, om endog for en kort Tid, maa komme i normal Tilstand igjen.

Århus Friskole, den 14de Maj 1879.

Ærbødigst

Oljen.

Idet Sagen endnu vil være at undergive en 2den Behandling, vedtog Byraadet at lade de 2 foreslaaede Klasser oprette, at anstige 1 à 2 Timelærerinder og i den Anledning at forøge Skolevæsenets Budget for i Aar med 1500 Kr.

(Se Mødet den 12te Juni).

¹¹²/₇₉. Efter Forslag af Skoleudvalget besluttede Byraadet at indstille Seminarist S. Petersen, der for Tiden er konstitueret som Lærer ved Byens Skolevæsen, til at erholde fast Ansættelse i denne Egenkab.

(Se Mødet den 28de August).

¹¹³/₇₉. I Anledning af et fra Arbejdernes Byggeforening modtaget Andragende om, at der maatte blive nedlagt en Hovedvandlebning i Nørreallé, hvorfra 5 af Foreningen paatænkte ny Huse, der agtes opførte paa en Parcel af Matr.-Nr. 524 ved Vesterport, kunde blive forsynede med Vand, havde Vandværksudvalget med Henvisning til, at det allerede i forrige Aar har været paatænkt at lægge en 6" Hovedvandlebning i Nørreallé fra Vesterport til Munkegade, der vil kunne træde i Forbindelse med en i Alléen tidligere nedlagt 6" Ledning, der gaar fra Munkegade til Nørregade og som nu kun forsynes fra den 4" Ledning i Munkegade, under 27de dennes indstillet, at den ommeldte Hovedvandlebning strax anlægges med 6" Rør,

at Udgiften afholdes med 800 Kr. af Konto XI f. for i Aar, medens Resten paaføres næste Aars Budget, samt endelig at Byggeforeningen — i Lighed med Byens andre Skatteyndere — tilsvarende Halvdelen af hvad Nedlægningen af en 3" Rørledning vil koste.

Byraadet vedtog Udvalgets Indstilling.

¹¹⁴/₇₉. Fra det borgerlige Skydeselskab forelaa Andragende om at maatte blive overladt en paa et fremjendt Situationskrids nærmere betegnet Plads i Ris Skov til Skydebane med Tilladelse til sammesteds at opføre et Skyttehus.

Man vedtog at indhente Skovudvalgets Erklæring.

(Se Mødet den 26de Juni).

¹¹⁵ og ¹¹⁶/₇₉. Paa Andragende tilstodes Smedemestrene A. P. Ekstrøm og L. C. Mikkelsen Autorisation som Vandmestre.

¹¹⁸/₇₉. Ved Skrivelse af 27de dennes havde Inspektionen for Frue Kirke meddelt, at efter at Kirken i forrige Aar havde gjort et Laan paa 2000 Kr. til at dække sin Andel i Udgifterne ved den ny Kirkegaards Anlæggelse, har Inspektionen paa ny maattet søge et Laan paa 6500 Kr. for at kunne udbetale et ældre Laan af Aarhus Sparekasse og anskaffe et nyt Kirkesløj. Kirke- og Undervisningsministeriet har imidlertid gjort sin Tilladelse til, at sidstnævnte Laan optages, afhængig af, at Kommunen overtager Garantien for Forretningen og Afbetalingen — med tilsammen 6% aarlig — ikke alene af dette, men ogsaa af det tidligere Laan paa 2000 Kr. Med Henviisning til Kirkens hele økonomiske Stilling samt under Paaraabelse af, at Laanet paa de 6500 Kr., der forventes at kunne faas af Aarhus Hospitals Midler, er Kirken uundværligt, androg Inspektionen derfor om, at Kommunen vilde overtage den indbemeldte Garanti for et samlet Beløb af 8500 Kroner.

Dette vedtog Byraadet.

¹¹⁹/₇₉. Fra Brandkommissionen forelaa Indstilling om, at Byraadet paa det forestaaende Møde af Rkjøbstadsforeningen vilde søge Forhandling indledet om det hensigtsmæssige i Tilvejebringelsen af en Lov, hvorved Assuranceelskaberne tilpligtes at udrede Bidrag til Brandvæsenet i de Byer, hvor der er eller bliver oprettet et stationært Brandkorps.

Man vedtog at udsætte Sagen til Mødet den 12te Juni.

¹²⁰/₇₉. Paa Andragende tilstodes Billedhugger Rasmus

Rasmussen en Understøttelse af 200 Kroner til Hjælp ved hans videre kunstneriske Uddannelse i Kjøbenhavn.

— Paa Foranledning af Skovby vedtog man at mindes Universitetets forestaaende 400 aarige Jubelfest ved paa Festdagen den 4de Juni at lade musicere om Morgenens i Gaderne og ved Afsendelse af en telegrafisk Hilsen til Universitetet.

Extraordinært Møde den 6te Juni.

^{261/77.} Af Udvalget for Gassagen blev mundtlig forebragt Meddelelse om de Forhandlinger, der senest have været førte om Fornyelsen af Kommunens Kontrakt med det danske Gaskompagni navnlig om dets sidste — gennem Hr. G. B. Bidder — fremsatte Tilbud.

Med 11 imod 6 Stemmer — Borgmesteren, D. Langballe, A. Langballe, Meulengracht, J. Kjær og Stampe — blev dette Tilbud forkastet. E. Kjær stemte ikke.

Borgmesteren motiverede sin Afstemning saaledes:

J Betragtning af, at man ikke har kunnet formaa det danske Gaskompagni til at sælge Kommunen dets herværende Gasværk, til en Pris, som Kommunen kan indgaa paa; at Kommunen, naar den ved Siden af Kompagniets bygger sit eget Gasværk, ikke vil kunne forlange højere Pris for Gassen af de private Konsumenter end den af Kompagniet fordrede — 4 Kr. pr. 1000 eng. Kubikfod — samt for kortere eller længere Tid maa underkaste sig en Konkurrence, der aabenbart vil lede til, at den til Bygningen af et nyt Gasværk laante Kapital ikke vil kunne bære den Forrentning, Amortisation og Hænlæggelse til et Fornyelsesfond, som tidligere forudsat, saa altsaa et Deficit maa indtræde, der vil falde Byens almindelige Skatteydere til Last; at Byens nuværende betydelige Gjæld ikke gjør en Forøgelse af samme tilraadelig i et ikke fuldt ud produktivt Øjemed; og endelig i Betragtning af, at der nu foreligger et Tilbud gennem en af Gaskompagniets Direktører, hvorved Kommunen ikke blot opnaar alt, hvad den ved Forhandlingerne med det danske Gaskompagni i det sidste Aar har tilstræbt, men endog har udvirket en yderligere Nedsættelse af Gasprisen med 1 Krone for de private Forbrugere og 50 Øre pr. 1000 engl. Kubikfod af Kommunens private Konsum, medens den fulde forlangte Betaling for Gasværkspladsen erholdes og Kommunen desuden er sat i Stand til at udøve al fornøden Kontrol med, at